

O'QUVCHI YOSHLARNI MUSIQIY BILIMINI OSHIRISHDA MUSIQIY TO'GARAKLARNING AHAMIYATI

Yuldasheva Maftunaxon Shukirullo qizi

Andijon davlat pedagogika instituti

Ijtimoiy va amaliy fanlar fakulteti

Musika ta'lim yo'nalishi, 202-guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'quvchilarning musiqiy savodxonligini shakllantirish, estetik didini rivojlantirish hamda ijodiy qobiliyatlarini yuksaltirishda musiqiy to'garaklarning tutgan o'rni yoritiladi. Musiqiy to'garaklar faoliyati, ularning o'quvchilarga ta'siri, ijtimoiy-ma'naviy ahamiyati hamda ta'lim jarayonidagi roli haqida ilmiy asoslangan fikrlar bayon etiladi.

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayonida yoshlarni har tomonlama barkamol etib voyaga yetkazish davlatimiz ta'lim siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Ayniqsa, musiqa san'ati o'quvchilar tarbiyasida, ularning ma'naviy olamini boyitishda, estetik saviyasini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Maktablarda musiqiy to'garaklarning faol tashkil etilishi o'quvchilarning bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazishga, qobiliyatini namoyon etishga imkon yaratadi. Musika ta'limini faqat dars bilan cheklab qo'yish yetarli emas. Sinfdan tashqari musiqiy to'garaklar o'quvchilarda mustaqil ijod qilish ko'nikmasini rivojlantiradi, ularni san'atga mehr qo'yishga undaydi. Shuning uchun musiqiy to'garaklarning ahamiyatini chuqur o'rganish zamon talabi hisoblanadi.

Musiqiy to'garaklarning o'quvchi tarbiyasidagi o'rni

Musiqiy to'garaklar o'quvchilarni:

- musiqani eshitish va tinglash madaniyatini shakllantirishga
- ijro mahoratini rivojlantirishga
- jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasini mustahkamlashga
- san'atga mehr qo'yishga
- o'z qobiliyatini ochishga yordam beradi.

To'garaklarda o'quvchilar bilan yakka tartibda yoki guruh bo'lib ishlash orqali ularning individual qobiliyatini aniqlash va rivojlantirish imkoniyati keng bo'ladi. Ayniqsa, bolalarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishda musiqa ijodining ta'siri katta.

Musiqiy to'garaklarning ta'lim jarayoniga ta'siri

Musika bilan shug'ullangan bolalarda:

- xotira mustahkam bo'ladi
- nutq va ritm tuyg'usi rivojlanadi

- emotsional barqarorlik ortadi
- muloqot ko'nikmasi kuchayadi
- tafakkur kengayadi.

Ushbu jarayonlar o'quvchilarning boshqa fanlarni o'zlashtirishida ham qo'shimcha ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Chunki musiqa miyadagi sezgi, idrok, ritm, tafakkur bilan bog'liq markazlarni faollashtiradi.

To'garaklarning ijtimoiy-ma'naviy ahamiyati

To'garaklar o'quvchilarda:

- vatanparvarlik
- milliy qadriyatlarni qadrlash
- xalq kuylariga mehr
- sahna madaniyati
- ma'naviy poklik tuyg'ularini shakllantiradi.

Aynan o'zbek xalq cholg'ulari, qo'shiqlari, maqom san'ati bilan tanishish yoshlar ongiga milliy o'zlikni chuqur singdiradi. Maktab to'garaklarida ijro etiladigan qo'shiqlar o'quvchi ruhiyatini ko'taradi, ularni ijobiy kayfiyatga chorlaydi.

Musiqiy to'garaklarning samaradorligini oshirish yo'llari

To'garak faoliyatining samaradorligi quyidagi omillar bilan belgilanadi:

- Malakali o'qituvchi – to'garak rahbari o'z sohasini chuqur bilishi shart
- Asbob-uskunalarining yetarliligi – dutor, rubob, doira, pianino kabi cholg'ular bo'lishi zarur
- To'g'ri dastur – yoshga mos repertoar tanlash, asta-sekin murakkablikni oshirish
- Sahna chiqishlari – konsert va tadbirlarda qatnashish o'quvchilar motivatsiyasini oshiradi
- Yaratilgan ijodiy muhit – o'quvchilar uchun qulay, erkin, do'stona sharoit bo'lishi.

Agar to'garaklar tizimli va metodik jihatdan to'g'ri yo'lga qo'yilsa, natijada o'quvchilarning musiqiy qobiliyati sezilarli darajada rivojlanadi.

O'quvchi shaxsining rivojlanishida musiqa san'atining roli

Musiqa — bu nafaqat san'at, balki tarbiya vositasi.

U bolaning:

- ma'naviy olamiga,
- axloqiy qarashlariga,
- ruhiy holatiga,
- estetik qobiliyatiga
- bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Musiqiy to'garaklarda qatnashgan yoshlar odatda faol, tashabbuskor, ijodkor, o'z fikrini erkin ayta oladigan bo'lib shakllanadi. Bu esa ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatida ham katta ahamiyatga ega.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, musiqiy to‘garaklar o‘quvchi yoshlarning musiqiy dunyoqarashini kengaytirishda, iste’dodini yuzaga chiqarishda, ma’naviy-axloqiy tarbiyasini shakllantirishda juda muhim o‘rin tutadi. To‘garaklar o‘quvchilarni nafaqat musiqa ijodiga, balki hayotda faol, tashabbuskor bo‘lishga undaydi. Shuning uchun har bir ta’lim muassasasida musiqiy to‘garaklarni sifatli tashkil etish, ularni zamonaviy talablarga mos ravishda rivojlantirish muhim vazifa hisoblanadi.

